

HUSZONNEGYEDIK FEJEZET

A BUDAPESTI ZSIDÓK SORSA

A budapesti zsidók koncentrálása: csillagos házak létesítése

A BUDAPESTI ZSIDÓK számára létesítendő egy vagy több gettóra vonatkozó konkrét terveket röviddel a magyar főváros nagyarányú és módszeres bombázásának kezdete, 1944. április 2. után dolgozták ki. A tervek többsége azonban hevenyészett és egymásnak ellentmondó volt. Az egyik legkorábbi a varsóihoz hasonló nagy gettó létesítését irányozta elő. Ennek a tervnek a kidolgozói – az SS Sonderkommando és Hain Péter irodája – egy nagy, összefüggő gettó létrehozásával számoltak, mely kiterjedt volna a Rákóczi út és a Podmaniczky utca közötti területre, ahol nagyszámú zsidó lakott. E terv főbb vonalairól nyilván részleges megegyezés született nem sokkal a német megszállás után, mert a Zsidó Tanácsot április elején utasították, rendelkezze el, hogy az ekkortájt kilakoltatott zsidók költözzenek át az említett körzetbe.¹ Noha a Szálasi-rezsim az év vége felé csakugyan létrehozott egy, a tervben vázolthoz hasonló gettót, a javaslatot áprilisban még elutasították. A körzetben viszonylag nagyszámú keresztény lakott, akiknek érzékenységét a német és magyar rendőri hatóságok nem akarták megsérteni; ami a legfontosabb, a hatóságok tartottak attól, hogy ha a zsidókat elkülönítik, a szövetségesek kizárólag a keresztények lakta területekre összpontosítják bombázásaikat.

A német és a magyar zsidótlanítási szakértők egyetértettek számos más elgondolásban, amelyeket ésszerűnek és büntető jellegűnek tartottak, jóllehet kisebb horderejűek voltak. Az egyik több száz zsidó lakás azonnali kiürítését indítványozta a szövetséges bombázások keresztény áldozatainak javára. A zsidókat az érintett lakásokból a Zsidó Tanácsnak kellett máshová költöztetnie az illetékes fővárosi lakásügyi hatóságoknak és a belügyminisztérium illetékeseinek egyetértésével (lásd a 15. fejezetet). Egy másik terv nagyszámú tűsz letartóztatását irányozta elő – menekülteket, más „hontalan” zsidókat, újságírókat, ügyvédeket és más szabadfoglalkozásúakat –, hogy a légitámadásoktól különösen fenyegetett katonai és ipari létesítmények közvetlen közelébe internálják őket. Sok